कामभारावसन्नः कामवेगेनपीडितः ॥ यद्वावसन्नः मदभिषेकादिमनोरथसमूहः ॥ तस्मादेतदुक्तं वक्ष्यमाणंच ॥ २३ ॥ कैकेय्याः प्रियोयः कामोविषयोभरताभिषेका दिस्तदर्थं यथा येनप्रकारेण यद्वस्तु आज्ञापयेत् तत् अविकांक्षयाऽस्मदादीनामविशंकया कार्यं सादरमनुष्ठेयं ॥२४॥ एतच्छब्दार्थमाह ॥ यदेषामिति प्रशासतीत्यभ्यस्त त्वादत् ॥ सर्वकृत्येष्वपि कामक्रोधप्रवृत्तेष्वपि ॥२५॥ यत्कार्यंप्रति यथायेनप्रकारेणअलीकमप्रियं ताम्यति ग्लायति ॥२६॥ अभिवाद्य मत्प्रतिनिधितयामदीयनमस्का

शोकोपहतचेताश्चवृद्धश्चजगतीपतिः॥ कामभारावसन्नश्चतस्मादेतद्ब्रवीमिते॥ २३॥ यद्यथाज्ञापयेत्किंचित्समहात्मामहीपतिः॥ कैकेय्याःप्रियकामार्थंकार्यंतदविकांक्षया॥ २४॥ एतदर्थंहिराज्यानिप्रशासतिनराधिपाः॥ यदेषांसर्वकृत्येषुमनोनप्रतिहन्यते॥२५॥ यद्यथासमहाराजोनालीकमधिगच्छति॥ नचताम्यतिशोकेनसुमंत्रकुरुतत्तथा॥ २६॥ अदृष्टदुःखंराजानंवृद्धमार्यंजितेंद्रियं॥ ब्रूयास्त्वमभिवाद्यैवममहेतोरिदंवचः॥ २७॥ नचाहमनुशोचामिलक्ष्मणोनचशोचति॥ अयोध्यायाश्चुताश्चेतिवनेवत्स्यामहेतिवा ॥ २८॥ चतुर्दशसुवर्षेषुनिवृत्तेषुपुनःपुनः॥ लक्ष्मणंमांचसीतांचद्रक्ष्यसेशीघ्रमागतान्॥ २९॥ एवमुक्त्वातुराजानंमातरंचसुमंत्र मे॥ अन्याश्चदेवीःसहिताःकैकेयींचपुनःपुनः॥ ३०॥ आरोग्यंब्रूहिकौसल्यामथपादाभिवंदनं॥सीतायाममचार्यस्यवचनाल्लक्ष्मण स्यच॥ ३१॥ ब्रूयाश्चापिमहाराजंभरतंक्षिप्रमानय॥ आगतश्चापिभरतःस्थाप्योनृपमतेपदे॥ ३२॥

रंकृत्वा ॥ २७ ॥ इदंपदार्थमाह ॥ नचेति ॥ वनेवत्स्यामहेतिवेतिसंधिरार्षः ॥ वत्स्यामहेइतिवा नानुशोचामीतिसंबंधः ॥२८ ॥ पुनरागतानस्मान्पुनस्त्वंद्रक्ष्यसीतिसंबंधः ॥ पुनःपुनरभीक्ष्णं द्रक्ष्यसिवा ॥ २९॥ सहिताः ममपात्रेतिशेषः ॥ पुनःपुनरभीक्ष्णं पूर्वोक्तंवाक्यमुक्त्वा कौसल्यामित्युपलक्षणं सर्वाःप्रति कैकेयींचारोग्यंअहमरोगोऽदुःखइतिब्रूहि कैकेयीमितिनव्यंगोक्तिः ॥ किंतु दैवकृतत्वेनास्याअनपराधित्वमित्याशयेन॥३०॥ अथ आरोग्यकथनानंतरं सर्वान्प्रति आर्यस्य ज्येष्ठस्यमम सीतायालक्ष्मणस्यच वचनात्पादाभिवंदनंब्रूहि ॥३१॥ एवं पितरं मातरंप्रतिच संदिश्य पुनःपितरंप्रतिसंदिशति ॥ ब्रूयाइति महाराजं दशरथं नृपमते राजसंमते पदे राज्ये ॥ ३२ ॥